

ARADI VÉRTANÚK

Batthyány Lajos és az aradi vértanúk kivégzése – 1849. október 6.

A magyar szabadságharc leverését katonai megszállás és véres megtorlás követte. A császár és kormánya ítéletét Haynau tábornok hajtotta végre. „A lázadó vezéreket fel fogom köttetni”, a magyarokhoz átállt tiszteket „*agyon fogom lövetni*”, „*gyökerestől irtom ki a gatz, és egész Európának példát fogok statuálni, hogyan kell bánni a lázadókkal, és hogyan kell a rendet, nyugalmat és békességet egy évszázadra biztosítani*” – kérkedett Haynau.

1849 sötét őszén valóban egymást követték a kivégzések. **Október 6-án** lőtték agyon Pesten, az Újépületben **gróf Batthyány Lajost**, az első magyar kormány miniszterelnökét, ekkor végezték ki Aradon a tizenkét hős tábornokot és egy ezredeset. A kivégzéseket elrettentő ítéletek, súlyos vasban, nyirkos várbörtönben, sáncmunkán eltöltött fogság, vagyonelkobzás, kényszerbesorozások tízezei követték. Az önkényuralom elvakult bosszúszomjában messze túlment azon a határon, amelyen belül valamilyen megbékélés létrejöhetett volna. Ha a szabadságharc hőseit, akkor a megtorlás mártírokat teremtett, akiket a nemzet sohasem felejtet el.

Az utolsó szó jogán (az aradi vértanúk utolsó szavai):

1. **Aulich Lajos:** Szolgáltam, szolgáltam, mindig csak szolgáltam. És halálommal is szolgálni fogok. Forrón szeretett magyar népem és hazám, tudom, megértik ezt a szolgálatot.
2. **Damjanich János:** *Legyőztük a halált, mert bármikor készek voltunk elviselni azt.*
3. **Desseffy Arisztid:** Tegnap hősök kellettetek, ma mártírok... Így parancsolja ezt hazám szolgálata.
4. **Kiss Ernő:** *Istenem, az újkor ifjúsága egész ember lesz-e? Árpádok dicső szentjei, virrasszatok a magyar ifjúság felett, hogy Krisztusé legyen a szívük, és a hazáé az életük!*
5. **Knézich Károly:** Milyen különös, hogy Haynau bíró is keresztény és én is az vagyok! Csak az ördög keverhette így össze a kártyákat.
6. **Lahner György:** *Krisztus keresztje és a bitófa oly rokon! És az isteni áldozat mellett oly törpe az én áldozatom!*
7. **Lázár Vilmos:** Ki tehet arról, hogy ilyen a magyar sorsa? Krisztus keresztje tövében érett apostollá az apostolok lelke, és bitófák tövében kell forradalmárrá érni a magyar lelkeknek.
8. **Leiningen-Westerburg Károly:** *A világ feleszmél majd, ha látja a hóhérok munkáját.*
9. **Nagysándor József:** De rettenetes volna most az elmúlásra gondolni, ha semmit sem tettem volna az életemben! Alázatosan borulok Istenem elé, hogy hőssé, igaz emberré, jó katonává tett.
10. **Poeltenberg Ernő:** *Minket az ellenség dühös bosszúja juttatott ide.*
11. **Schweidel József:** A mai világ a sátán világa, ahol a becsületért bitó, az árulásért hatalom jár. Csak egy igazi forradalom, a világ új forradalmi embersége söpörheti el ezt az átkozott, meghasonlott világot.
12. **Török Ignác:** *Nemsokára Isten legmagasabb ítélőszéke elé állok. Életem parányi súly csupán, de tudom, hogy mindig csak Őt szolgáltam.*
13. **Vécsey Károly:** Isten adta a szívet, lelket nekem, amely népem és hazám szolgálatáért lángolt.

A vértanúk kultusza már a kivégzés napján elkezdődött, sőt, Aradon már **1871**-ben terméskő **emlékművet állítottak** a tizenkét tábornoknak és egy ezredesnek, akiknek nevét országsszerte tucatnyi utca, tér és út őrzi, sőt, október 6.

2001 óta magyar nemzeti gyásznapként van jelen a naptárban. Az egykori vesztőhelyen évtizedeken át kutattak a kivégzés után eltűnt testek után, ötüket azonban hetven éven át nem találták meg.